

precepto

one fideles. sperantes certissimū redem-
 ptorem i hac fidez expectatione saluati
 sunt. Ergo scdm Augustinū. De 2° vn^o
 adorandus est fide integra z non ficta.
 vnde dicit. Non adorab deos alienos
Circa quod sciendū q hoc preceptū
 a multiplicibz hominibz multiplicif
 trāsgredit. **E** **P**rimi q trāsgredi
 untur pceptum hoc sunt infideles non
 baptisati. qui continue sunt in statu dā
 nationis. **U**nde **Joh. iij.** Nisi quis re-
 natus fuerit ex aqua z spiritu sancto. nō
 potest intrare in regnū dei. **E**t **Marci**
16. Qui crediderit z baptisatus fuerit
 saluus erit. Qui vero non crediderit. cō-
 demnabitur. **S**ciendū q hoc firmiter
 credēdū ēq extra fidē catholicā nullus
 saluaf. **H** 2° figurā hēm^o i archa **Noe.** i
 q solūmō tpe diluuij octo hoies in vita
 manserunt. alij sioibus extra archā sub-
 mersis. **Q**uerit de pueris iudeorum z
 christianorum qui decedūt sine baptis-
 moytrum sint equales. **R**espōdetur q
 sic. **E**t ratio huius quia solūmodo ha-
 bent culpam originale z nullā actua-
 lem. tam iudeorum q christianorum q
 sine baptismo decedunt ad limbū pue-
 rorum descendunt z ibi habebūt penaz
 damni. id est puationem visionis dei. z
 non penam sensus. id est penam sensibi-
 lem. **I**tem querit vtrū pueri iudeorū
 z infideliz inuitis parentibus sint ba-
 ptizandi. **R**espondeo scdm **Thomā**
 scda scde. q. x. non licet. **S**z quādo ad
 annos discretōis perueniūt. possunt fū-
 dem suscipere parētibz etiam inuitis
Concordat etiam **Buil.** **S**cienduz ta-
 men q si quis in articulo mortis puerū
 iudeorū baptizaret. statim ad celū euo-
 laret. **S** **S**cdi sunt heretici. qui
 falsam opinionē de fidez de eius articu-
 lis inueniunt. vel sequuntur. vel etiā d
 sacramentis vel de sacra scptura. **E**t ta-
 les heretici excōmunicati sunt. vt habe-
 tur extra de hereticis. **S**igna aut here-
 ticorum sunt quia loquunt contra pote-

statem platorum ecclesie. quam christ^o
 eis cōtulit dicens eis in apostol suis. vt
 habetur **Matth. 18.** Quodcūqz liga-
 ueris sup terrā. erit ligatum z in celis. z
 quodcūqz solueris sup terrā zē **S**ed
 tales heretici excōmunicatōes z sentētī-
 as prelatorum paruipendunt z contenz
 nunt **I**tem loquuntur quandoqz ptra
 sacramētum matrimoni. **I**tes ptra ba-
 ptismum. penitentiam. z pfectionem. d
 quibus modicum curant. **I**tem paruī
 pendunt ordinatiōem sancte eccle dei i
 ieiunijs. in festiuitatibus. z sic de alijs.
 z tales non sunt fouendi. quia ipsi cum
 fautoribus sunt omnes excōmunicatī
 vt patet extra de hereticis **E**xcōmuni-
 camus. **T**ercij qui dubitant de fide
 z tales solent dicere. si sic ē vt scptura dē
 cit z tides catholica tenet magnum qd
 est & non em̄ contradicunt simplicif scri-
 pturē z fidei. sed tamen non firmiter cre-
 dunt. z tales si sic decedunt. damnabū-
 tur. quia fides christiana debet esse for-
 tis in homine. vt si etiam angelus d ce-
 lo descenderet z aliam fidem pdicaret. si
 bi credēdum non esset. vt patet p **Apo-**
stolum ad Gal. p. **S**ed hoc non est in-
 telligendum de his qui temptantur cū
 amaritudine cordis de fide. tales resiste-
 re debent. **Q**uia scdm **Gregoriū** in pa-
 storali. **H**umanū est in corde temptati-
 onem perpeti. demoniacū vero est in tē-
 tationis certamine superari. **S**ciendū
 q sacramētum confirmatōis dat in frō-
 te. vt quilibet christianus libere audiat
 nomen christi confiteri. etiam si propte-
 rea mori deberet maxime ppter ista que
 sunt de necessitate fidei. **U**nde ad **Ro-**
ma. x. **C**orde creditur ad iusticiam. ore
 aut confessio fit ad salutum. **E**rgo quē
 fidem obseruare volunt solum in cor-
 de. z ore non audent confiteri. tales sine
 dubio p hanc occultatōez fidei dānant
S **Q**uarti sūt q articulos fidei
 addiscere negligunt cū possint z debeāt
 eos scire. **Q**uilibet em̄ christianus cūz

E De primo

ad annos discretionis peruenerit. tene-
tur discere scire symbolū ap' loz nisi eēt
impossibilitas ingenij sic q' nullo modo
addiscere possit. Ergo qui articulos fi-
dei friuolez ex cōtēptu addiscere nolle
cum addiscere possit. mortaliter pecca-
ret. z tali non ē ministrandū sacramētū
eucharistie donec addiscat. Unde ad
remouendum impedimentuz predictuz
statuerunt iura q' tenent docere patri-
ni filios suos spūales symbolū z oratō/
nem dñicam si parentes in hoc negligē-
tes sunt. vt patet p' decretuz Augu. qd
ponit de p'secra. dist. 4. **Q**uinti sūt q'
fidem p'sumptuose scitari volūt z nihil
credere nisi qd possit eis ratōe liquida
demonstrari q' plerūq' in errore labunt
z tales mortalit' peccant z meritū fidei p-
dunt. Quia fm Grego. Fides non ha-
bet meritū vbi hūana ratio p'bet experi-
mentū. **U**nd' hanc p'sumptuosam p-
scrutatōem dehortat' Sapiēs Eccl. 3.
Altiora te ne q'sierz. z fortiora te ne scru-
tar' fuerz. Quia q' scrutator est maiesta-
tis opprimit a gloria. Bernard'. Fide
p'sumptuose scrutari temeritas ē. Cre-
dere pietas ē. Noscere vero vita eterna
ē. Impossibile ē em̄ fidem p' rōem p'scu-
rari. Unde Grego. in omel. q'daz. Fi-
des est earum rerum que apparere non
possunt. q' ergo apparēt. fidē non habēt
sed agnitōem. **S**exti sūt q' inspectio-
nes sortilegas faciunt z diuinatōib' in-
tendunt. Ut aut' appareat qñ act' diui-
natōis sit mortale vl' veniale peccatum
Tūc sciendū scdm Henricū de firma-
ria. q' actū diuinatōis z sortilegij quis
potest exercere Primo modo credens p'
illū actū realit' asseq' quod intēdit. puta
alicui' amorē. vl' furti reuelatōez. vl' fu-
turi euētus p' cognitōem. Sicut q's cuz
q' contrahere debeat. z sic mortalit' pec-
cat z ē grauissimū p'ccm. Secdo licz nō
credat p' actum illū realit' asseq' qd intē-
dit. tamē vult curiosē experiri vtz aliqd
efficacie sit in tali actū an non. z hoc ite-

rum est mortale licet non ita graue sit si-
cut ē primum. Et ratio est. quia talis ē
dubi' z fluctuans infide catholica post
q's contra veritatem z firmitatem fidei
catholice p'ponit experiri talia que scit
et scire debet per fidem catholicam esse
reprobata. **T**ercio mō si ex sola
leuitate vl' simplicitate s' exercet. nihil
tamen credens in hoc esse virtutis z ef-
ficacie. nec etiam experiri intendit an in
hoc efficacia aliqua existat sed solum ex
leuitate z simplicitate hoc facit. hoc so-
lum videtur veniale peccatum maxime
quantum ad laicos. Sed quantum ad
clericos qui tenentur scire hoc in iure ē
p'hibitum. semper est peccatum morta-
le. cum per hoc iura decernant eos pan-
num de communione priuandos. quod
solum indicitur pro mortali p'ccō. **S**e-
ptimi sunt qui tempus z dies egyptia-
cos obseruant. Sciendum tamen ē. q'
si certum tempus obseruetur in his ac-
tibus qui dependent a causa naturali.
puta ab influentia celesti. sicut porōnis
sumptio in medicinalibus. agrorum se-
minatio. arborum plantatio. z sic d' ali-
is. hoc non est idolatrie. sed sagacitatis
z prudentie. z hoc nullum peccatum ē.
Sed si obseruentur hec in alijs acti-
bus qui solum dependent ab hominis
libero arbitrio puta mercatio. vxoris tra-
ductio. herbarum collectio. z sic de con-
similibus. quia in talibus obseruare tē-
pus z dies egyptiacos est p'ccm mor-
tale. Unde dicitur in decretis. xxvi. q.
v. Non licet christiano elementa colere
nec lune nec stellarum cursum obserua-
re in coniugijs sociandis. nec in herbis
colligendis. nec incantationes licet at-
tendere. Ergo reprehensibiliter peccāt
qui in nocte natiuitatis Christi z Joā-
nis baptiste suas incantationes faciūt.
Sciendum quoq' quando necesse ē
aliquē xpianū ire vl' aliqd opus inchoa-
re p'mo signo crucis dz se munire z dñi-
cam orōnem z symbolum dicere. z sic d'

de obsequio confidere q' sibi
tur in hoc quantum ad salu-
tine. s' sag' dicit. O
bona quia licet p'na die
remouet quare facta de u-
has coleret qua die creat
etiam aliquod in hoc Jo-
nelli q' obseruant diem
alios plures dies esse eg-
gyptiacos. Non obseruet
eos. **Q**uamvis
tunt z fuerunt. Contra-
ti. etc. Non augurati-
tis forma. Sciendum
necum est multiplex ca-
p' obsequio. sicut f'
formis frequent' q' sit
nec. quia faculata fo-
rnia tal' v'sp'oloni. Ut
s'ū anima. Jura in in-
finitas diuersa accidunt
morum in bonorum vari-
z forma. nam alia vider
ha colerit. etc. de alijs.
cogitauerunt am timore
doci. quali sunt in ang-
s'z in p'lectio gladii.
ferarum z canum. z q'
to ad inuim. **S**ed
nia scdm Grego. li. 8.
plenius dicitur vel in
duo omnes experimento
quia dicitur apparēt in
uolūt. sicut qual' hō
contingit somnia ex p'p-
tationibus z occupatio-
lomon. Multas curas se
hoc apparēt in nobis
quicquid attente cogit
hoc occurrit. cōter in fo-
to contingit somnia z
quando a demonibus
visiones imaginariē in-
plures dicuntur. **S**
Quibus errare fecerunt
construere. Und' Carth

precepto

dei adiutorio confidere q̄ sibi p̄ sperabi
tur in his quantum ad salutem suam p̄
tinet. **Uñ Augu⁹.** dicit. Omnis dies
bona est. quia sicut p̄mā diem. sic sc̄daz
z terciā z quartā fecit deus. Ergo n̄/
lus obseruet qua die exeat de domo v̄/
opus aliquod inchoet **In cōtrariū faci**
unt illi q̄ obseruant diem innocentum z
alios plures dies esse egyptiacos. **Uñ**
Augu⁹. Non obseruetis dies egyptia
cos **I Octau⁹ s̄z** q̄ somnia aduer/
tunt z fuant. Contra quod dicit **Leui**
xi. xix. Non augurabimini. nec obserue
tis somnia. Sciendum tamen q̄ som
niorum est multiplex causa **Prima** ē dis
positio corporis. sicut homines frigidi
somniaant frequent q̄ sint in glacie v̄ in
niue. quia fantasmata formant̄ confor
mia tali dispositioni. **Unde Augu⁹** de
spū z anima. Juxta infirmitatuz diuer
sitates diuersa accidunt somnia **Et fm**
moruz z humoruz varietatē. variant̄
z somnia. nam alia vident sanguinei. a/
lia colerici. z sic de alijs. **Hoc** possum⁹
cognoscere. nam timorosis apparet quā
doq̄ quasi sint in angustijs constituti.
s̄z in p̄secutiōe gladij. vel in deuoratiōe
feraruz z canuz. z quod cadant ab al
to ad imum. **Secdo** contingunt som
nia sc̄dm **Gregoz. li. 8. morali. ca. 7.** ex
plenu dine ventuz vel inanitate **Et hec**
duo omnes experimento cognoscimus
quia esurenti apparet. in somno q̄si co
medat. z sitienti quasi bibat. **Tercio**
contingūt somnia ex precedētibus cogi
tationibus z occupationib⁹. **Uñ Sa**
lomon Multas curas sequunt̄ somnia
Hoc apparet in nobis ip̄s manifeste. qz
quicquid attente cogitamus vigilādo.
hoc occurrit cōiter in somnis. **Quar**
to contingunt somnia a demonibus vt
quando a demonibus immittunt̄ aliq̄
visiones imaginariē in dormiēdo. z sic
plures decipiuntur. **Unde Eccl. xxxij**
Multos errare fecerunt somnia z illusi
ones vane. **Uñ Latho.** Somnia ne

ures nam fallunt somnia plures. **Exē**
plum de illo diuite cui somniauit q̄ diu
deberet viuere z sic multas diuitias cō
gregauit. z postmodum in breui defun
ctus est dicens. Vanitas somnioruz
qualiter decepisti me. **Quinto** cōtin/
gunt somnia z visiones cum deus per se
vel p̄ ministerium angelozum immittit
alicui imaginarias visiones ad aliq̄ fu
tura designanda. vt p̄z de **Joseph spō**
so Marie. cui apparuit angelus i som
nijs dicens **Tolle** puerum z matrē ei⁹ z
fuge in egyptum. Sed hoc raro cōtin/
git nisi valde bonis z perfectis. Sed il
la somnia a demōib⁹ p̄tingūt mltis vt
cōit̄ **Uñ Bre. viij. mox.** Nūm̄ cū som
nia tot rez q̄litatib⁹ alternent tanto eis
credi difficilius debet. quanto z ex q̄ im
pulsu veniant facilius nō eleuet. **Ho**
ni sunt qui ad phitonissas accedūt. z q̄/
dam occulta ab eis requirunt. vt furta.
z sic de alijs. quod stricte phibitum est.
vt p̄z. xxvi. q. vij. Non obseruetz. **Uñ**
dicitur. qui talibus credunt. aut ad in
terrogandum eas eaz domus introcāt
aut eas ad domos p̄rias ducunt. sc̄iāt
se fidem catholicam z baptismū p̄reua
ricasse. z paganam z apostatā. z dei ini
micū z irā dei in p̄petuū grauit̄ meruis
se. Sciendū q̄ oēs q̄ tales phitonissas
accedūt toties mortalit̄ peccāt. qz nō li
cet p̄silū a diabolo inq̄rere. qz inimicus
mortal̄ ē oīm n̄m. z sp̄ hz malā volūta
tē s̄ nos quō nos impediāt a salute n̄ra
Insup nec eis credendū. qz diabol⁹ q̄ p̄
eas loquit̄ fm dictū xp̄i in euāgelio. vt
habet **Joh. 8.** **Mēdax** ēz pat̄ eius s̄z
mēdaci. **Et p̄** hoc nitit̄ quandoq̄z inno
cētes infamare eo q̄ sunt sibi maḡ con
trarij. **Unde** exemplū. **Quidam** co
mes in vna ciuitate sui dominij habuit
talē phitonissam q̄ occultaz secreta ma
nifestabat. **Ad** quam accessit tentans
eam. z quesuit ab ea de duobus equis
quos dicebat sibi esse furatos. z ip̄a in
dicabat ei. z quo venisset. **Et ille** **Q̄**
4

De primo

grandementita es et illos de quibus dicitur
innocenter in culpas. quia equos meos
ambos adhuc in stabulo meo habeo
Decimi sunt qui per feruz candens
vel per aquam bullientem vel duellum te-
tant deum. quod est grauitus phibituz
Tum quia ibi expectat aliquis miracu-
losus effectus a deo. tum quia ordinan-
tur ad iudicandū occulta. que diuino iu-
dicio reseruantur. tum quia etiam huiusmo-
di iudicium non est auctoritate diuina san-
ctum sed phibitum. vt patz Deutero.
sextor **M**atthi. 4. vbi dicitur. Non te-
prabis dñm deum tuum. Ergo talib?
sic deum temptantibus nec est dandū
auxilium vel consiliū ad talia exercēda.
Sed omnibus viribus retrahendi sūt
a talibus. quia si sic moriantur. eternaliter
damnabunt. **I**k **U**ndecimi
sunt qui peccata sua constellationibus et i-
fluentijs planetarū ascribunt. et sunt ta-
les quod dicunt fatum esse. **C**ontra quod dicit
Gregorius. Absit inquit a fidelibus quod
esse fatum aliquid dicant. vitaz em ho-
minum solus conditor qui hanc creauit
animam administrat. Fatum in vulgari dicitur
das ist mir beschert Ego aut addo. Das
beschert in yñ das verlin louffat mitein-
ander. Si vnus non furaret non suspen-
deretur. **E**t **C**hryso. sup **M**atthe. ar-
guit et improbat tales quod dicunt quod suavi-
cia habeant a constellationibus dicens.
Si aliquis adultē aut homicida fieret
per stellam magna esset iniq̄tas stellarum
Dicitur autē illius qui creauit stellas. **N**ā
cum p̄sciis futurorum deus sit. ex quo
ranta iniq̄tas futura esset ex stellis si no-
luit emēdare non est bonus. Si autē vo-
luit et non potuit. non ē omnipotens. que
omnia sunt contra fidem christianā. cū
deus sit summe bonus. **U**ñ ps. Con-
fitemini domino quoniam bonus. **U**ñ
Aristoteles. xi. meth. Deus est optimū
bonū et sempiternū. **I**te quia ops. **U**ñ
ps. Omnia quecumque voluit dñs fecit i
celo et in terra. **U**ñ dicimus in simbolo

Credo in vnum deū patrem omnipote-
tem factorem celi et terre. Ergo grauitus
peccant qui tenent fatum. dicēdo quan-
do homo male moritur siue suspēdatur
siue cōburatur. tunc tales dicunt quod sic
oportuit fieri. quia deus sic voluit et ordi-
nauit. et ad hoc natus est quod talia facere et
taliam pati debuit. **H**oc est extra honore
dei loqui. quia deus qui est summe bonus
non vult nisi bonum. **U**ñ **A**p̄ls primo
Theossal. 4. **H**ec est voluntas dei. sancti-
ficatio vestra. Ergo ascribi debet malu-
tie p̄cipius hominis et non diuine or-
dinationi. licet scdm Augustinus. **N**o-
stra animalis sensualitas per constella-
tiones plus inclinatur ad vnum vitium et
vna constellatione quod in alia. **E**t etiā in-
telligitur sic de virtutibus vt pote sub ve-
nere natus ad luxuriam. **N**at⁹ sub mar-
te ad bellum. **N**atus sub hygine ad casti-
tate. et sic de alijs. **T**amē ista inclinatio
manet sub potestate ipsius rationis hu-
mane. **U**ñ **B**en. iij. dixit d̄s ad **L**ayn-
tratum volētes occidere fratrem suū **S**ub-
tus te erit appetitus tuus. et tu domia-
beris illius. **U**ñ **U**ñ **A**ug⁹. **O**m-
ne peccm est a deo voluntarium. quod si vo-
luntarium non ē. peccm non est. **U**ñ
Seneca. **D**imitte excusationem. nemo
peccat inuitus. Ergo illa inclinatio siue
ille constellatōes non ponunt necessita-
tem peccandi **L** **D**uodecimi sunt
quod augurium obseruant. quod augurium
attēditur in gestu et cantu et iuolatu au-
um. **V**erbi gratia. **C**um gallina cātat
et canis latrat. et corui supra domum se-
ponunt. et cuculus gurgue clamat. que
omnia vana et superstitiosa sunt. **E**xem-
plum legitur quod quedam mulier egrotā
uit vsq̄ ad mortem. et dixit ei filia sua.
Dat mitte per sacerdote vt confitearis
peccata tua. **C**ui mat. ad quid si mō sum
infirma cras aut postcras ero sana. **F**u-
lia **P**rovidēs eam sp̄ deteriorari adduxit
plures vicinas vt eā similit monerent.
ad hunc finem cōsecrata. nec etiā ex cō-

Quid dicitis ve
Ergo inuocare ante dū
quod vult cetera. cuculum
quod dicitur et tunc dicit
mō. **E**t tunc mō filia
dicit. **U**ñ **A**ug⁹. **E**t tunc mō
et ad conueniens querit
confert. **I**ta solum dicit
Providēs dicit offerit
am querit iterum si cre
Et illa respondit que
te p̄l iuolatu post pau
dicitur sunt qui nigr
quod sit p̄ mortuos si
gronantia non est ap
mines vltima. ergo de
gnur. **E**t **C**
plures homines plures
mōtiones attēditur. **P**
quod quando agnoscens
quod sit dicitur. quasi
positus est sic in egressi
dicitur. quod ē cre
aliqui dicunt quod amma
re non habebit requi
fuerit. **E**t **C**
rima pullus sit amia
aliqui dicunt quod qua
est a corpore. tunc p̄
bit cum beata garrula
ar dicitur. **D**icitur
dicitur dicitur est
ronem. **U**ñ deo p̄
dicunt in bono dicit.
fama dicitur. **E**t
bonis p̄tēat iuol
dicitur ad cōm. **E**
erit boni. imachac
garrula. **E**t
bato de lero anime
rio. et sic rōm habe
ferit. tunc rōm habe
aliquid cepit labo
inter q̄ peccatus sūt
manē iugare et labo
bano vichū lab

Quibus illa. Quid dicitis vel timetis & Ego non moriar ante duodecim annos quia audiui cantare cuculum in die. **Matth. 23.** Qui dicit michi. et tandem in illo periculo obmutuit. Et tunc emisit filia sua pro sacerdotem. Qui venit et attulit quod debuit. et ad eam veniens querit si velit aliquid confiteri. Illa solum dicebat. **Gueguc.** Item sacerdos offert ei corpus domini etiam querit iterum si credit esse salvatorem. Et illa respondit. **Gueguc.** Et sic reuertente presbytero post paululum obiit. **Crede** decimi sunt qui nigromantiam exercet quod fit per mortuos suscitatos. Huiusmodi nigromantia non est apud vulgares homines visitata. ergo de ea presentem non loquimur. **S**ciendum tamen quod plures homines plures vanitates circa morientes attendunt. Primo enim dicunt quod quando agonizans sudorem emittit quod sit baptismus. quia sicut in ingressu baptisatus est. sic in egressu exudat eundem baptismum. quod est erroneum. **Item** alii dicunt quod anima recedens a corpore non habebit requiem. donec pulsatus fuerit ei. **Item** alii dicunt quod interitum pulsus sit anima confiteretur. **Item** alii dicunt quod quando anima egressa est a corpore. tunc prima nocte pernoctabit cum beata gerrude. secunda nocte cum archangelo **Sichaele.** tertia nocte vadit sicut diffinitum est de ea. quod est erroneum. Unde de peccatoribus dicit **Job.** Ducunt in bono dies. et in puncto ad inferna descendunt. Simile dicendum est de bonis et perfectis et innocentibus. qui immediate volant ad celum. Sed qui sunt medio ceteri boni. immediate deducuntur ad purgatorium. **Item** alii dicunt quod sabbato de sero anime exhibunt de purgatorio. et sic requiem habebunt usque ad secundam feriam. tunc reintrobunt cum primo quod aliquid cepit laborare. et ex hoc voluit inferre quod peccatus sit in secunda feria nimis mane surgere et laborare. **Sed** quod sabbatis diebus diu laborant hoc per nullo

peccato reputant. cuius oppositum tamen est verum. **Item** anime non exhibent de purgatorio ante plenariam purgationem ostendit **Matth. 5.** Non exies inde donec reddas novissimum quadrantem. **Item** alii exercent superstitionem cum acu cum qua cadaver mortuorum consutum est. **Quarta** decimi sunt qui circa sortes et circa varia inspectorem psalmodiarum. euangeliorum et aliarum scripturarum futura pronosticare volunt. **Item** qui ponunt cumulum salis et cedulae scriptas vel non scriptas in oculis cultis positas. et considerant volunt quod quam accipiat. **Vel** ex festucae in equalibus prepositis quod maiorem vel minorem accipiat. **Vel** ex taxillo periectione in libro qui nominatur liber sortium. vel etiam considerando in taxillo quod plura puncta periciat. vel etiam dum considerat quod in aperitio libri occurat. et sic de aliis. **Quarta** decimi sunt qui in puerperio et cum mulieribus pregnantibus et parientibus superstitiones exercent. **Verbi gratia** sicut qui mulierem difficultate habentem in pariendo circumcingunt angulo viri ut eo leuius pariat. **Item** dicunt mulieres que in partu vel in puerperio moriuntur. non posse videre claram faciem dei. sed per velamen. **Et** dicunt quod mulieribus nocet cum in partu periclitantur. quod est falsum. nisi essent culpabiles quod abortum parerent. **Puer** enim sic in utero morienti nocet. quia nunquam videbit faciem dei. **Item** qui mulieres faciunt steriles quia tot homicidiorum rei esse videntur quot preceptus conantur impedire. **Et** qui occidunt pueros in utero matris scient. **Sicut** ille meretrices qui gerunt se per virginibus cum impregnate fuerint. et sic fetus in utero occidunt. **Ne** illis et illis antiquis verulis que talibus dant auxilium et consilium ad occidendum tales pueros in utero matris. quod est maximum peccatum. quia exuperat homicidium cuiuscumque proximi baptizati. **Et** ratio est quia in puero isto occiditur anima cum corpore. **Sed** in homine baptizato occidit

E De primo

tur solum corpus. Unde Nachabeo. decimo Nolite timere eos qui occidunt corpus. et vna anima preciosior est quam centum milia corpora. **I**tem de illis viris maledictis qui uxores suas impregnatas perturbant verbis vel factis percutiendo trudendo. et sic efficiunt homicidii priorum filiorum. Et mulieres non debent se super hoc remittere que sunt impregnate. et propterea viros suos ad iracundiam provocare. sed viros suos debent honorare eis sponte obedire. **U**nde dixit dominus ad Euam. ut habet Genesim. iij. Sub potestate viri eris. Quia mulier existens pertinaciter inobediens viro suo in licitis et honestis. et contemnens preceptum eius in his in quibus tenet sibi obedire peccat mortaliter et offendit deum graviter. Ergo debent simul pacifice vivere. tunc deus moratur cum eis. **U**nus psalmus. In pace factus est locus eius. Sic econverso cum simul litigant. tunc diabolus moratur cum eis. **I**tem que cum gladio euaginato benedicunt mulieres in puerperio et exufflant candelam accensam in faciem eius. quod etiam est superstitiosum. Sed si thus ibi adoleat siue accendatur lumen consecratum. vel aqua benedicta ibi aspergatur. vel signum crucis ibi habeatur talia licent et similia. **S**ciendum quod omnes homines libenter debent honorare et servare mulieribus impregnatis. exemplo virginis Marie. que ascendit in montana cum festinatione. et intrauit in domum Zacharie filii Elizabeth cognate sue tribus mensibus. **S**edecim sunt qui carminant homines et pecora senes et iuvenes. et hoc fit multipliciter. Primo caput contingunt et mensurant cum angulo prior tunc ponunt angulum sub pedibus eius. et ipse dicit. Deus lius te calco quam te porto. **I**tem oculos benedicunt et sic cum manu terrena tangunt. et sic cum tali manu oculos sibi contingunt. **I**tem alij qui lauant oculos ex locutione pedum. quod est oculis magis nocivum.

Item aliquos ponunt ad terram in modum crucis et sic cum filo eos mensurant. et tunc tale filum comburunt. et sic cineres dant ad potandum cum aqua que tacta do allata est. **I**tem quando aliquos ducunt per aquam fluidam. **I**tem verunt se contra ortum solis. **I**tem ducunt eos quandoque ad arborem. et faciunt eos quasi salare. **I**tem quidam carminant equos et cetera animalia cum vermines habent. et cum de mane pecora expellunt. vel cum alias perdita sunt ea benedicunt ne lupi ea rapiant. **U**nde exemplum legitur quod quidam devotus homo pergens ad siluam vidit diabolum in specie humana custodire porcos et fuit in autumno cum porci pellunt ad siluam ad comedendum glandes. Et requisivit ille devotus heremita a diabolo quid ibi faceret. Et ille respondit. Custodio illos porcos ne a lupis ferantur. **U**t ergo illis carminibus fides adhibeatur. et ut illi homines in isto errore perseverent. id ego illos cum diligentia custodio. **I**tem quidam spiritus presens. sic incantatores spiritum. **I**tem quidam gladios ne ledere possint. **I**tem quidam vulnera cum hominibus vulnerat. **I**tem quidam sanguinem cum hominibus cruciat. **I**tem quidam spiritum amicos et inimicos. **I**tem quidam spiritum canes et lupos cum vulneribus iesu christi se carminant. **I**tem alij dicunt quod pergo Maria iohanne cum angelis carminavit cum semel caput doliuit. quod est falsum. Et ex hoc volunt inferre quod licitum sit carminare. et sic conant se in peccatis suis cum falsitate excusare. et sic de aliis vanitatibus. **S**ciendum quod omnes isti qui carminant vel se faciunt carminare. vel pueros suos portant ad carminatrices graviter peccant. maxime quando hoc antea ammoniti sunt. nec tamen desistere voluit. **N**ota quod talia non habent efficaciam sanandi. quia sanare hominem sine medicina est miraculum. et convenit deo vel sanctis qui ex divina operatione hoc homini impetrant quod sine medicinalibus sanant. **P**ostea **T**unc querit quare talia quandoque videntur iuvare. **R**espondeo quod

Primo propter
humana hoc quando
neque potest prout quando
nem in aliquorum membris
sunt fuerunt vel audire et
deus. Et quod hoc recurre
belle ad illas carminatrix
a labore membris vel ferre
hoque uocat. cum nullus est
ter habet tanta carmin
legit in legenda lan
de o diabolo et idolo. **A**
multitudine uicium quod se
pus furiosus. alij
Et qui boves immo ab ar
bant prope uicium
cellas in quibus eos. et
quales sunt heredes
hominum percurritur
qui videtur vel audire hoc
in quibus sunt apud deum
quod quibus fidelis non debere
etiam alij eorum que
sanare videntur aliquos le
ledere lans. hoc ex
quod ipsi quibus audire vel
et apparet quod d
pud deum Ergo in aplo
et integro corde dicam
rabit a diuinitate christi. **E**
an angustia. an plebs. a
necitas. an gladius. an m
ni obitum necromentis
ho. **R**espondeo et negligite
oculis habul. **S**ed
mni puluere. primo se
quod cum murmurat. et ad
gunt redit. **S**ed fidelis
reponens. **S**ed fidelis
Ber. **R**espondeo
et non respice ad vanita
fallas. **E**rgo postquam de
rebus in alio psalmo.
da. **R**espondeo
mantes super uicium. i. in uicium
per primum si quidem que

precepto

propter tria. **P**rimo propter peccata hominum deus hoc quandoque permit- tit quod diabolus priuat quandoque homi- nem visu aliquorum membrorum et sen- su sicut visu vel auditu et gressu. et sic de alijs. **E**t quoniam homo habet recursum ad dia- bolu[m]. id est ad illas carminatrices tunc cessat a lesione membri vel sensus. et sic credit homo quod iuuat. cum tamen nullu[m] effectum naturali- ter habeant talia carmina. **H**uiusmodi simi- le legitur in legenda sancti Bartholomei de diabolo et idolo Astoroth. qui ex p- missione diuina quoniam fecit alijs ad tem- pus surdos. alijs cecos. et sic de alijs. **E**t quoniam homines inuocabant eum et eum cole- bant. pro deo ut eis sanitates daret: tunc cessabat torquere eos. et sic credebant ei quasi eos sanasset. **S**ecundo permittit deus hoc fieri ut probetur fides in hominibus. ut quoniam vident vel audiunt hoc fieri: probentur in quali fide sint apud deum. **A**ugustinus dicit quod quisque fidelis non deberet eis credere etiamsi aliqui euentum que predicunt. aut sanare videant aliquos languidos vel ledere sanos quod hoc ex permissione dei fit quod ipsi qui habent audiunt vel vident: probentur. et appareat qualis fide et deuotione sint apud deum. **E**rgo cum apostolo Romano. viij. firmo et integro corde dicam. **Q**uis nos sepa- rabit a charitate christi. **A**n tribulatio. an angustia. an persecutio. an fames. an nuditas. an gladius. an mors etc. **B**oni christiani nec tormentis separantur a christo. **T**repidatio et negligentes interdum ociosis fabulis separantur. et si vel leue da- mnium pertulerint: continuo scandalizant. et deum murmurant. et ad detestanda au- guria redeunt. **S**ed fidelis homo vana ista respiciens: beatificatur. iuxta illud psalmi. **B**eat[us] vir cuius est nomen domini spes eius et non respexit ad vanitates et insanias falsas. **E**t oppositum dicitur de vanis obfusa toribus in alio psalmo: qui sunt in odio dei. **U**n[de] psalmista. **O**disti omnes obseruantes vanitates superuacue. id est inutiliter. **T**ertio propter paruam fiduciam quam homo habet

ad deum et firmam fidem quam habet ad illa carmina et carminatrices. quia si non adhiberet fidem et fiduciam ad talia: nihil iuuarent. **E**t quoniam in talibus perfidit et a deo recedit cum fiducia sua. ergo sunt maledicti. **U**n[de] Hieremias. xvij. **M**aledictus homo qui perfidit in homine. et ponit carnem brachium suum. **G**lo. i. in refragili. **Q**uoniam illa verba nullam efficaciam habent. habent probatur. **P**rimo quoniam non habent a natura. quoniam aliter sepe iuuarent. cuius oppositum sepe contingit. quoniam quicquid uest a natura alicui rei interim quod est. sepe inest sicut caliditas igni. durities lapidi. et sic de alijs. **S**ecundo non habent a dignitate. quia tunc per se non dignitas est quod a christo dictum est et institutum ab eo quod illa verba. que verba anti- que vetula iuenit. cui diabolus habet inspira- uit. **E**rgo si a dignitate inesset his verbis efficaciam. tunc potius inesset per se non quod est di- gnitas. **T**ertio modo non habent ex institutio- ne. quia a deo illa verba non sunt insti- tuta ad illum effectum consequendum. **S**icut verba consecrationis habent vim transsubstantiandi panem in corpus christi. quod sine fide effectum non habent ta- lia verba. **E**t quod solum ex firmitate fidei videntur iuuare. patet per exemplum. **Q**uia fuit quedam ciuissa que doluit o- culos. et iuit ad scholas. et requisitum se aliquis scholarum sciret scribere pro oculis. quod si eam iuuaret. tunc nouam tunicam emere vellet. **T**unc vnus exposuit se scire talia scribere. et scripsit ei cedula[m]. et inuoluit eam panniculo quodam. et de- dit ei ut portaret eam circa se. et nullo modo aperiret. sed firmam spem adhiberet tunc indubitanter iuuaret. et sic sanata fuit in oculis. **T**unc alia ciuissa simili- ter dolens oculos requisitum quomodo ipsa esset sanata. **E**t illa indicauit ei quo modo per litteram esset sanata. **T**unc illa instanter petiuit ut sibi etiam conce- deret illam litteram. quam illa vix et cum difficultate magna ei concessit. sic tamen quod nullo modo aperiret: sed sibi eam tali modo restitueret sicut ei con-

liquos ponunt ad deteg-
tas: sic cum filo eos tunc
le filum coburunt. et sic
potandum cui aqua
a est. Item quando quis
aquam frigidam. Item
orum solis. Item
ad arborem. Item
quidam carminatrices
malia cum vermes hinc
tane peccata expellunt. In
fita sunt ea benedictio-
ar. **U**nde et capitulum legi-
e uonis hominum per
diabolum in specie huma-
uico se fuit in autumno
ad filum ad conuictio-
uir ille de uor? herem
bis faceret. **E**t ille tri-
potios nea lapis et
matrices carminatrici
carminibus fides ad hoc
i isto errore p[er]uenit. **I**te
igeria custodis. **I**te ad
ratores h[er]entis. **I**te ad
ere possunt. **I**te ad h[er]e-
nerat. **I**te ad h[er]e-
at. **I**te ad h[er]e-
sa h[er]e-
e carminant. **I**te ad h[er]e-
ria iohanne cuius g[ra]tia
el caput doluit. **I**te ad h[er]e-
volunt inferre quod
conant se in peccat
sare. et sic de alijs
quod ois illi qui carminat
are. ut quos suos
rices qui peccat
a ammonitio sit. nec
C. **P**rope quod raba
li. quod sanare bonum
traalum. et conuictio
vina operantur hoc
et quod sine medicamentis
Tunc conuictio
quod raba

De primo

cederet. que similiter sanata est. et ei lfram restituit. Tertia mulier que sicut dicitur oculos: cui etiam sub simili allegatione littera recessit. et sic etiam sanata fuit. et illa lfram ei restituit. Sed scholaris qui lfram scripsit: accepta noua tunica a ciuitate recessit. Tunc mulier illa cuius lfra erat oio volens videre materiam lre. aperuit eam. et nihil ibi reperit in scriptis nisi illam trifram. Diabolus tibi eruat oculos et lutum tibi projiciat in foramina. Que statim compuncta iuit ad plebanum et ei oia narrauit. et ei litteram obrulit. dicens ei quomodo omnes tres mulieres propter fidem quam habuissent ad litteram essent sanate. Tunc plebanus ut vir prudens homini insidias diaboli pro populo publice intinuit. ut sibi amplius de talibus cauere. Sed diceret aliquis. Cum talia verba sint bona. que tunc est peccatum. Rudeo primo. quod ibi sunt verba falsa mixta cum bonis verbis. quod raro vel nunquam est aliquid carmen quoniam ibi sit aliquid falsitatis. Secundo in casu quod illa verba sint bona et vera: tunc gestus in homini falsificat. quod terra tangere. Solis ortum se pertere. per aquam fluidam calcare. arborum quassare. et sic de alijs gestibus. quibus credunt quod si tales gestus dimitterent tunc talia verba nihil iuuarent. Et sic ibi exhibet creaturis reuerentia creatoris. et sequent peccant. Tertio. Si illa predicta non essent. sed quod verba non essent falsa sed vera. et tales gestus falsificantes talia carmina non fierent: adhuc esset peccatum. quod prohibetur est ab ecclesia. ut habetur in decretis. xxvi. q. viij. Decimiseptimi sunt qui lunam adorant. Sicut hodie plures inueniunt homines qui cum nouilunium viderint: adorant cum flexis genibus. et deposito capucio aut pileo aut capite inclinato honorant alloquendo et suscipiendo. Imo et plures ieiunant ipso die nouilunii: siue sit dies dominica (in qua secundum ordinationem non est ieiunandum propter resurrectionem christi leticiam) siue quacumque alia die. etiam si esset resurrectionis christi

sti. vel natiuitatis christi. que omnia habent speciem idolatrie ab idolatrie relicte. De quibus dicit Hieremie. viij. quod fecerunt placentas Regine celi. scilicet lune offerendo eas ei. Et volentes hoc paliare dicunt quod non honorant lunam ieiunando: sed omnes sanctos quorum festa et ieiunia incidunt in mense lunationis lune. Et cequa est illa excusatio. quod ieiunant quoniam non est ieiunandum. sed die dominico Et si festus dies esset dies ieiunii sub precepto pro ecclesie et ambos dies non possent commode ieiunare: tunc potius ieiunius ecclesie ad quod obligantur sub precepto ecclesie quam ieiunium lune solueret. Contra quod dicit Hieronymus. Ingratum est spiritui sancto quicquid obtuleris: neglecto eo quod teneris. Item aliqui venerant solem. Exemplum de vna vetula que credit sol esse deam. vocans eam sanctam dominam. alloquendo solem. huiusmodi per eum cum certis verbis. cum obseruancia quadam supersticiosa. Que dixit se per quatuordecim annis crederet se per hoc. et multas infirmitates curasse per hoc. Sed postea fuit compuncta in quodam sermone. et cognoscens errorem suum et sic amplius deseruit eum errorem. et sic penituit. Item reprobentur homines qui stulta vota promittunt eis fide adhibent. ut illi qui caneros non comedunt propter oculos. et credunt quod oculi manent in tali sanitate sicut tunc fuerunt quoniam tunc vota emisserunt. Item abstinentes a capitibus animalium et volucrium et piscium ne capite infirmantur. Item qui quinta feria in angaria non comedunt carnes. et credunt quod pestilentia non possit eos inuadere. Item qui tertia feria non intrant balneum quod valeat contra febres. Item mensuratio luminis Blasii consecrati. vel etiam cum stola consecrata. vel qui comedunt palmam consecratam glutiendo. et sic de alijs. Sequitur secundum magistrum Nicolaum Bauer sacre theologie professorum in tractatu de superstitionibus. qui dicit. quod tales abutuntur talibus quod non sunt ad hunc finem consecrata. nec etiam ex co-

secratorum aliquam contrahunt
sanctam de solium vocant
canam ab hominibus ut reuer
minit uocato magis exco
nec colas consecras vel y
trahunt potere aditus ho
pote. Sic in iugitio o
mibus cereris panis vel a
latio crucis in mag
Similiter aliqui recipi
sunt oblatio crucis co
ria. et inde facunt sicut a
valere contra caducum
sabbato die crines non
caput lauant. nec hanc
etiam aliqui mulieres il
vel simum de stibulo no
de calis. Et tamen scdm
banis uerbis obtempe
re ne nos christiani uide
re. Item qui in natiuitate
vel post eos obtempe
Et quod talia uerba. quod
et lapidibus. ego pro
tales homines confesso
facere debent uoluntate
nes et fidem et caritas q
eorum in dicto relinquo
ant ea seruire. vel in al
comitate. Deinde
quod aliqui homines in no
et ponunt se super eos et p
fallum est. quia est promiss
mine hoc patet ex eo quod
min quando dure iacta
et si ueritate nihil est
quomodo quis tanuis d
grubosus. cum hoc lo
corpus glorificatum. ut
qui post resurrectionem
dicitur in uisum
Parrobus. Item ali
do somnum sentit i si
figum oblocutois. Et
dextra aure tunc credun
loquuntur de eis. Item

secratione aliquam contrahunt virtutē
sanariuam. sed solum ordinant z depu/
tantur ad vsu hoim vt reuerentia ho/
minū z deuotio magis excitet. **U**n sic
nec ecclesias cōsecratas vel vestes sacra/
tas licet quere ad vsu hoim. ita z in
pposito. **I**te in supsticiōs oblatorū in
missis z cereoz. panis. vel alteri rei ob/
late sup crucifixo in magna sexta feria.
Similiter aliqui recipiunt denarios q̄
sunt oblati sup crucifixo eadem sexta fe/
ria. z inde faciunt sibi annulū quī d eb et
valere contra caducū morbu. **I**tez q̄
sabbato die crines non prescindūt. nec
caput lauant. nec balneum intrant. **E**t
etiam aliq̄e mulieres illo die non filāt
vel finum de stabulo non portant. z sic
de alijs. **C**ū tamen scdm Hosti. Sab/
batinis diebus debemus plus labora/
re ne nos christiani videamur iudaisa/
re. **I**tem qui in natiuitate christi z pasce
vel penthecostes abstinent a carnibus
Et q̄ tali vota st̄. put frequentē stulta
z supersticiosa. ergo preponere debent
tales homines confessoribz suis vl alijs
sacerdotibus discretis z litteratis intentō/
nes z fidem z causas quare tali vota eēt
eorum iudicio relinquendo vtruz debe/
ant ea seruare. vel in alia meliora vota
cōmutare. **D**ecimioctauū sunt q̄ dicūt
q̄ aliqui homines in nocte apparēt eis
z ponunt se super eos z premunt eos. s̄
falsum est. quia est pprius sanguis i ho/
mine. hoc patet ex eo quia ptingūt ho/
mini quando dure iacet z in dorso. z q̄/
cito severtit tunc nihil est amplius. **E**t
quomodo quis ianuis clausis ad te in/
gredi posset. cum hoc solum spectat ad
corpus glorificatum. vt patet in christo
qui post resurrectionem suam venit ad
discipulos suos ianuis clausis dicēs eis
Pax vobis. **I**tem aliqui dicunt quan/
do sonitum sentiūt i sinistra aure. q̄ sit
signum oblocutiōis. **S**ed si sentiunt in
dextra aure tunc credunt q̄ aliqui bene
loquuntur de eis. **I**tem qui quandoq̄

sentiunt pustulam super linguam similē
ter dicunt q̄ aliqui mentiēdo detraxe
runt eis. **D**ecimioctauū sunt qui sortile/
gia sua cum sacramentis exercent. vt
quandoq̄ cū baptismo. z quandoq̄ cū
sacramento eucharistie. **E**xemplū. **F**u/
it quedam mulier que sacramentū eu/
charistie accepit in ore. z de ore ad pan/
niculum cadere pmisit volens diuinati/
ones suas cum eo exercere. z cum quat/
tuor ebdomadas secū portaret z in intē
tione sua nihil proficeret cōmota fec̄ ig/
nem in domo. z clausit ianuam. z rece/
pit sacramentū de bursa. **T**unc christus
loquebatur ad eā. **F**ilia quid de meis
facere. **E**t illa. **V**olo te ad ignem pū/
cere. **E**t christus. **C**ur filia vis me con/
burere. **E**t illa. quia iam tep mensē
portauit intentione mea nihil profeci. z
proiecit eucharistiam de sinu suo ad ig/
nem **T**unc christus saltauit econuerso
de igne in sinū suū dicēs. **S**i tu me non
vis habere tamen ego te volo habere z
tecum esse. **Q**ue statim cōpuncta z per/
terita flexit genua sua z petiuit veniam
z locauit sacramentū in discū. z statim cur/
rit ad plebanū. z retulit ei oīa. **E**t sic
sacerdos veniens sacramentū ad eccle/
siam reportauit. z mulieri penitentiam
iniunxit. que amodo vsq̄ ad mortē fide
liter christo seruiuit. **S** **I**te ali/
q̄ simplices ex simplicitate quadā ado/
rant calicem in eleuatiōe misse tanquā
ibi sit sepulchrum christi. z non sacramē
tum in calice. cū tamē fm Thomā sup
quarto dist. x. vbi d̄r. q̄ licet exstet sa/
cramenti sub specie panis sit tantū cor/
pus. z sub specie vini tantum sanguis:
tamē pp̄ naturalē concomitantia sub
vtraq̄ specie scz panis z vini ē tot⁹ xps
sed fm corpus aiā z deitatem. **E**t er/
go sic adorand⁹ ē xps sub sp̄ vini in ca/
lice. sic adorand⁹ sub sp̄ panis. q̄ vt dictū
ē sub vtraq̄ sp̄ est tot⁹ ch̄s sic nat⁹ est
de x̄gine. z sicut pep̄dit in cruce. z sicut
sedet ad dexterā patris. z inde ventur⁹ ē

precepto

mus: erimus accepturi. Dicit enī do-
 minus per prophetas Ezechielē Qua-
 cūq; hora peccator ingemuerit: omnia
 peccata eius in memoria nō erūt. Un-
 de Hieronymus Peccata preterita nō
 nocent quando nō placent. Itē Chry-
 sost' Peccā p̄terita nō cōdemnant neq;
 iudicant hoc leui et breui addito: si non
 placent. His enī iniquitas ad diuine mi-
 sericordie clementiaz cōparata: minor ē
 q̄ gutta roris ad mare. q̄ gutta z mare
 in hoc saltem h̄it similitudinem. q̄ vtrū/
 q̄ finitū est. h̄ misericordia dei est infini-
 ta. z oīa peccā oīm peccatorū sunt finita
 h̄ nulla p̄t ibi esse p̄portio. Un̄ Aristo.
 viij. phisic' finiti ad infinitū nulla est
 p̄portio. Ergo nullo mō cuiusq; pecca-
 torū desperādū est de venia. Un̄ Aug'
 sup Jo. Nemini desperandū est duz ē
 in hac vita. Solum enī desperationis
 crimen est qd̄ mederi non potest. Unde
 Isid. de sūmo bono Perpetrare flagi-
 cū aliqd̄ mors est anime. h̄ desperatō ē
 in infernū descendere. h̄ in eundez. de
 speratio peior est omni peccato. Ter-
 tia spes est q̄ nos vult exaudire in omī
 petitione salubri. Un̄ Marci. xi. Quic-
 quid orantes petitis. credite quia acci-
 pietis z eueniet vobis. Sed qui cum
 dubio cordis sui petit: nihil impetrat.
 Un̄ Bern'. Tūmida oratio celū nō pe-
 nerrat. Sciendū q̄ deus vult q̄ euz
 bona fiducia euz inuocemus in n̄ris ne-
 cessitatib'. z sic parat' erit nobis subue-
 nire in omī necessitate tribulatiōis. Un̄
 ps Cū ipso sū in tribulatione. cripiam
 eum z glorificabo eū. Sic fecit Dauid
 vt patet in psalmo. vbi dicit. Ad dñm
 euz tribularer: clamauit z exaudiuit me.
 In signū hui' christus in cruce pendēs
 habet caput inclinātū ad nos exaudiē-
 dū. sic q̄ quilibet nostrū potest dicere il-
 lud ps Inclinauit dñs aurem' suā mi-
 hi. Quarta spes est glorie. quam de
 deo sperare debem'. Un̄ Lu. xij. No-
 lite timere pusillus grex. cōplacuit enī

patri v̄ro dare vob' regnum. Unde ad
 Heb. x. dicit Apl's Nolite amittere fū-
 duciā v̄ram que magnā habz remune-
 rationez. Ad Ro. v. Gloriamur in spe
 glorie filioz dei. Hanc fiducia nō habe-
 mus ex n̄ris meritis. h̄ ex meritis Iesu
 ch̄i. z p̄ ch̄m qui est redemptor noster
 quem p̄ dedit nob'. Ro. viij. Quō erit
 am non oīa nobis cū eo donauit. In se-
 gnuz hui' habet latus apertum in cruce
 q̄ per eū intremus i regnū celoꝝ. q̄ ipse
 p̄ passionē suā: ianuaꝝ vite reserauit oī-
 bus intrare volentib'. Un̄ Lu. x. Ve-
 nit filius hoīs querere et saluum facere
 quod perierat. zc. Vice simi q̄rti sūt
 q̄ aliqd̄ eq̄līter deo vel supra deum dilē-
 gunt. et hoc idem erit eoz deus. Unde
 Aug' Hoc ab hoīne colit quod p̄ cete-
 ris diligit. Sciendū enī est q̄ sicut pa-
 gani diuersos colebant deos: sic iā chri-
 stiani diuersos faciūt sibi deos. Nam
 supbus colit pro deo vanā gl'iaz
 sicut q̄cūq; pl' diligit z maiorem p̄pla-
 centiā h̄z in ornatu corpis sui q̄ in deo.
 et oēm sollicitudinē suā ordinat ad hūc
 finē quō exaltari et honorari possit in
 mūdo. et quō placere ei possit in v̄bis.
 morib' et gestib'. Cōtra qd̄ dicit apl's
 Si inq̄t adhuc mūdo placere: ch̄i ser-
 uus nō eēz. Et h̄ etiā p̄z p̄ dictū Johis
 q̄ dicit vt h̄. i. Joh. ij. Nolite diligere
 mūdū neq; ea q̄ in mūdo sūt. Iōq; q̄ h̄
 p̄ceptū p̄temnit et diligit mūdum: et ei
 placere appetit: inimicus dei constituitur.
 Unde Jaco. q̄rto. Amicitia hui' mun-
 di: inimica est deo. Ergo etiam de quo-
 libet supbo dicit Aug' in epl'a. Quē su-
 perbum videris filium diaboli esse non
 dubites. Unde etiam Chrysostomus
 super Johannem. Superbia in nobis
 existente. omnis vita nostra immunda
 fit etiam si sobrietatem. virginitatem. se-
 icūnium et orationem z elemosynam z
 quecumq; alia perfecimus. Hoc etiā
 p̄bat Aug' dices Superbia etiam bo-
 nis operibus insideat vt pereant. Itē

ari. Item credū infirmitatem
 seueritatem cuius vel
 infirmam autē lupi vel
 nis vel bufonis. Item
 ul' fabricat' de trib' dicit
 xarinentis valet gub' dicit
 tes. Uicimita
 m non totaliter ponit
 qd̄ creati. Sciendū q̄
 m sp̄m ep̄gita nobis. h̄
 nouidone de temporali
 Sapientie. vi. Equit' dicit
 n̄b' ps. Oīa omnia in
 me. z tu das illis dicit
 rimo. ps. Quidas iunior
 zc. hanc sp̄m non habet
 h̄ quam sanas sed temer
 ficere: z procurrat sibi
 dicit temporalia vsq; ad
 mos. z non viuent for
 nde. Luc. xij. de illis
 Anima mea mltā bon
 rēponit ē ei. Sult' h̄
 tuam repetat. S
 mitionis peccatorū
 ber illis. Hab. q. q̄
 n̄b' peccata n̄a. Iohā
 nerit. aduocati habent
 m ch̄m. et ip̄e ē p̄p̄t
 is. Hanc sp̄e p̄cedit
 ale mee q̄ sal' tua q̄
 habuit Layn. s̄lt' h̄
 . A. dicit Layn. Dicit
 q̄ v̄venia meretur
 papa i' s̄mōe. Sicut
 felicit' exultat. qui
 d dñs h̄ d' sp̄atō traxit
 ū q̄ null' p̄cedat min
 ē peccatorū q̄m dicit
 af. si nō habz sp̄m z
 s sibi indulget. Un̄
 rētia que ex fiducia n̄
 h̄ sterilis manet z h̄m
 ia s̄a dicit fidel' fiducia
 z remissionē se posse
 Quicquid si sp̄are possit

De primo precepto

eupidus pecuniā siue nūmos p deo colit. Unde Innocentius de conditione vilitatis humane. Auaritia s̄z Apost. est idolorū seruit̄. Et sicut idolatra fuit simulacro: sic auar̄ seruit̄ thesauro. Nā ille cultū idolatrie libenter ampliat: et ille cumulū pecunie libenter augmētatur. Iste cū omī diligētia colit simulacrū: et ille cū omī cura custodit thesaurū. Ille spem in idolatria: iste spem cōstituit in pecunia. Ille timet mutilare simulacrū et iste timet minuere thesaurū. Hec ille. Hoc etiā pz ex eo q̄ auarus pot̄ deleatur audire de tpalibus q̄ de spūali/bus. et libentius videt florenū q̄ sacramentū. et remotius et libentius vadit ad nūdinas q̄ ad indulgētias. et plura archa sustinet p tpali lucro que nullo mō sustineret p deo. Hoc manifeste apparet in illis qui in dieb̄ ferialibus p tpali lucro mane surgūt. s̄ in dieb̄ festiuis in quibus lucrum anime querendū est: diu dormiūt et seruitiū dei negligūt. Ite potius hnt̄ cor suū inclinātū plus et frequent̄ ad mūdū. et raro vel nunq̄ erectū ad deū. Et s̄m dictū ch̄i. **D**at̄ tibi vī. **U**bi est cor tuū: ibi et thesaurus tuus erit. Ite gulosus ventrē siue vētris ingluuiem p deo colit. **U**n̄ apl̄s. **Q**uoniam deus venter est. Nam hoc est regula s̄m Hieron̄. et Auḡ q̄ id qd̄ vnusq̄ q̄ super deū vel eq̄liter deo diligit: q̄ s̄ sibi p deo prestauit q̄ndū sic illud diligit. Sed dñs dicit. **N**ō adorabis deos alienos. **X** Circa qd̄ querit̄. **U**trū sine idolatria possum̄ imagines adorare? **R**ndet̄ breuit̄ q̄ imago p̄t̄ considerari dupl̄. **U**no mō put̄ est res quedam puta lignū sculptū v̄l pictū. et sic nō adoramus imaginē. qz hoc esset idolatria. **A**lio mō p̄t̄ considerari vt̄ est imago et signū alicui⁹ rei. q̄a idem est motus quo quis vertit̄ in imaginē et in ipsaz rem cuius est signū. iō etiā eadem adoratiōe qua veneramur ipam imaginē et ipam rem cuius est imago. **E**t̄m queritur

Utrū crux ch̄i in qua pependit: debet adorari adoratiōe latrie? **R**ndetur q̄ crux illa in qua fuit ch̄s passus p̄t̄ dupl̄ considerari. **U**no mō in q̄ntū imago ch̄isti extēsi in ea: et sic adorā eadē adoratiōe latrie sicut ch̄s. et sic eā alloquimur sicut ch̄z. dicētes. **O** crux aue spes vnica. **A**lio mō in q̄ntū est res quedam. sic etiā nō p̄t̄ eadem adoratiōe adorari cū ip̄o ch̄o. qz vt̄ sic non p̄t̄met ad personam verbī vt̄ pars eius. s̄ non p̄t̄ eadem adoratiōe adorari cū ip̄o. **S**ed aliē cruces qz nō fuit in eis ch̄us? adorantur vt̄ imago ch̄i. ideo adorantur adoratiōe dulie. **U**trū br̄a s̄go sit adorāda adoratiōe latrie. **R**ndeo q̄ nō. cū tñ beata s̄go sit p se quedā creatura excellens: ei debet̄ honor prole. **U**n̄ alia adoratiōe adorā q̄ fili⁹ ei⁹? s̄z nō latria (que soli deo debet̄) s̄ adoratiōe hyp̄dulie. qz vltra alios sanctos debet̄ adorari. s̄ inuocam⁹ eā dignissimā et sanctissimā dei genitricē. s̄ginem s̄ginū. dñam angeloz. et sic de alijs. **U**trū sanctorū reliquie sint adorande. **D**icendum q̄ sanctos dei in veneratione debemus habere tanquāz membra ch̄isti. tanq̄z dei filios et amicos et intercessores nostros. et iam eoz reliquias qualescūq̄ honore p̄gruo i eoz memoriam honorare debem⁹. **E**t p̄cipue eoz corp̄ora que fuerūt templū spūss̄ acti: et organa. p que spūss̄ sanctus opat⁹ est: et sunt corp̄i n̄ro p̄figuranda in gl̄am resurrectionis. **U**n̄ et ip̄e de⁹ h̄mōi reliquias puenient̄ honorat: in eoz p̄ntia miracula faciendo. **U**n̄ sciendū q̄ de⁹ solus adorāndus est tanq̄ largitor oim̄ bonoz. **U**n̄ dicim⁹ in orōne. **M**iserere mei deus s̄m magnā misericordiā tuā. **S**ed scī adorādi et inuocādi sunt tanq̄ mediatores et intercessores nostri vt̄ nobis impetrent a deo qd̄ petimus. s̄ dicimus in orōne. **S**ancta **M**aria ora pro nobis. **S**ancte **P**etre. ora pro nobis. **E**t sic de alijs

Quidā prep

Quod dicitur in libro de conditione vilitatis humane. Auaritia s̄z Apost. est idolorū seruit̄. Et sicut idolatra fuit simulacro: sic auar̄ seruit̄ thesauro. Nā ille cultū idolatrie libenter ampliat: et ille cumulū pecunie libenter augmētatur. Iste cū omī diligētia colit simulacrū: et ille cū omī cura custodit thesaurū. Ille spem in idolatria: iste spem cōstituit in pecunia. Ille timet mutilare simulacrū et iste timet minuere thesaurū. Hec ille. Hoc etiā pz ex eo q̄ auarus pot̄ deleatur audire de tpalibus q̄ de spūali/bus. et libentius videt florenū q̄ sacramentū. et remotius et libentius vadit ad nūdinas q̄ ad indulgētias. et plura archa sustinet p tpali lucro que nullo mō sustineret p deo. Hoc manifeste apparet in illis qui in dieb̄ ferialibus p tpali lucro mane surgūt. s̄ in dieb̄ festiuis in quibus lucrum anime querendū est: diu dormiūt et seruitiū dei negligūt. Ite potius hnt̄ cor suū inclinātū plus et frequent̄ ad mūdū. et raro vel nunq̄ erectū ad deū. Et s̄m dictū ch̄i. **D**at̄ tibi vī. **U**bi est cor tuū: ibi et thesaurus tuus erit. Ite gulosus ventrē siue vētris ingluuiem p deo colit. **U**n̄ apl̄s. **Q**uoniam deus venter est. Nam hoc est regula s̄m Hieron̄. et Auḡ q̄ id qd̄ vnusq̄ q̄ super deū vel eq̄liter deo diligit: q̄ s̄ sibi p deo prestauit q̄ndū sic illud diligit. Sed dñs dicit. **N**ō adorabis deos alienos. **X** Circa qd̄ querit̄. **U**trū sine idolatria possum̄ imagines adorare? **R**ndet̄ breuit̄ q̄ imago p̄t̄ considerari dupl̄. **U**no mō put̄ est res quedam puta lignū sculptū v̄l pictū. et sic nō adoramus imaginē. qz hoc esset idolatria. **A**lio mō p̄t̄ considerari vt̄ est imago et signū alicui⁹ rei. q̄a idem est motus quo quis vertit̄ in imaginē et in ipsaz rem cuius est signū. iō etiā eadem adoratiōe qua veneramur ipam imaginē et ipam rem cuius est imago. **E**t̄m queritur